

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

ПЕРЛИНИ ДОСВІДУ

Марія Попів

ТЕПЛО СЕРДЕЦЬ
Виховні заходи
1–4 класи

®
ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

УДК 37.108
ББК 74.200.58
П57

Рецензенти:

І.І. Дівакова — методист початкової школи Тернопільського районного відділу освіти;

М.М. Гриньків — вчитель початкових класів НВК Лозівська ЗОШ І-ІІІ ст. Байковецької ТОГ Тернопільського району.

Попів М.П.

П57 Тепло сердець. Виховні заходи : 1–4 кл. / Авт.-упор. М.П. Попів. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2019. — 176 с.

ISBN 978-966-10-5448-5

Мета даного посібника — допомогти вчителям в організації нетрадиційних виховних заходів, зробити змістовним та цікавим відпочинок школярів. Добірка сценаріїв відрізняється тематичною різноманітністю та доступністю у практичній реалізації. Видання містить розробки заходів на теми громадянсько-патріотичного, національного, правового, родинного, морального, інтелектуального, духовно-культурного, естетичного виховання.

Збірник рекомендовано педагогічним працівникам молодшої школи загальноосвітніх закладів освіти.

УДК 371.32
ББК 74.200

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-5448-5

© Навчальна книга – Богдан, 2019

ЗМІСТ

Передмова	4
1 клас	
Ми – першокласники	5
Осінній ярмарок	14
Зоря над вертепом	22
Прощавай, Букварику	32
2 клас	
Ніч перед Миколаєм	52
Новорічний бал	61
День Матері	69
Хресна дорога устами малечі	81
3 клас	
Шануй батька й неньку — буде тобі скрізь гладенько	98
Різдвяний вертеп	110
Тепло сердець бабусі й дідуся	117
Зустріч Весни	128
4 клас	
Відважні захисники	135
Чарівна україночка	144
Невгасимий вогонь духовної пісні	159
Прощавай початкова, школо!	167
Література	175

ПЕРЕДМОВА

Відомий педагог Василь Сухомлинський писав: «Творення людини — найвище напруження всіх наших сил. Це і життєва мудрість, і майстерність, і мистецтво. Діти — не тільки і не стільки джерело радості. Діти — це щастя, створене нашою працею». Ці мудрі слова, сказані кілька десятиліть тому, актуальні й сьогодні. Останнім часом виховній роботі у школі приділяється особлива увага. У процесі виховання молодого покоління перед учителями постає чимало складних і водночас важливих завдань. Як виховати гармонійну особистість? На які моральні цінності зорієнтувати дитину? Як допомогти їй зберегти доброту, людяність, вірність своїм родинним витокам? Як підтримати допитливість школярів і зробити процес навчання для них цікавим і бажаним? Відтоді, як наша держава проголосила свою незалежність і обрала шлях самостійного розвитку, перед вітчизняною системою освіти постало завдання надзвичайної ваги: домогтися того, щоб діти зростали не лише здоровими і освіченими людьми, але й свідомими, творчими особистостями і патріотами України.

Ключ до вирішення цих та інших проблем сучасного виховання — позакласна робота з учнями. Виховна робота у школі — безперервний, цілеспрямований і систематичний процес впливу вчителя на учня не лише під час навчання, але й поза уроком. Ефективно провести виховний захід зазвичай складніше, ніж дати гарний урок. Посібник «Виховні заходи» саме і розрахований на те, щоб допомогти вчителям у нелегкій справі творення молодої гармонійної особистості.

Видання містить розробки заходів на теми громадянсько-патріотичного, національного, правового, родинного, морального, інтелектуального, духовно-культурного виховання. Його зміст охоплює календарні свята навчального року від Першого дзвоника до прощання з початковою школою. Для зручності у користуванні посібник поділено по класах (1–4), залежно від вікових особливостей учнів. Будь-який сценарій можна використати повністю або фрагментарно, але обов'язково з урахуванням традицій школи. Під час підготовки урочистості доцільно порадитись як з колегами, батьками учнів, так і з самими учнями, врахувавши їхні побажання та цікаві задумки.

Сподіваємося, що робота з даним посібником допоможе вчителям організувати для дітей незабутнє свято.

МИ — ПЕРШОКЛАСНИКИ

Мета. Викликати позитивні емоції від зустрічі зі школою, одно- класниками; розвивати інтерес до навчання; прищеплювати бажан- ня добре вчитися, повагу до школи та її правил.

(Святково прибране шкільне подвір'я. До початку свята звучить музика на шкільну тематику, потім фанфари та слова ведучої.)

Ведуча. Добрий день, дорогі друзі, учителі, батьки, гості! У ве- ресні, коли природа чарує своєю красою, до нас приходять свято Першого дзвоника. Позаду — чудові літні канікули, а попереду — новий навчальний рік.

Перший дзвоник... Ця шкільна традиція є чудовим святом, яке неможливо порівняти ні з яким іншим. Воно незабутнє, воно чарівне. Сьогодні двері нашої школи вкотре відчиняються для пер- шокласників — таких красивих, схвилюваних і радісних. Але несе воно і сум. Сум для одинадятикласників, бо для них це останній Перший дзвоник.

Це свято — ніби вранішня зоря,
яка вогнем засяє променистим,
бо знань зерном живе уся Земля.
Тож в добру путь! Із вірою в майбутнє!

Шановні друзі! Дорогі батьки, гості, вчителі! Зустрічайте пер- шокласників.

Сьогодні вперше сядуть за шкільну парту: ... *(перелік дітей)*.

Ведуча. Шкільне життя... Неважко зрозуміти,
щоб потім бути з успіхом на «ти»:
невтомна праця, досвід і освіта —
стежки до будь-якої висоти!

І знаємо — Україна всюди з нами.
І бачимо — не старіє вона, а росте.
Хай звучить на святі гімн її прекрасний,
що вперед нас у майбутнє поведе!

Ведуча. Сьогодні на наше свято завітали також шановні гості: ... *(перелік гостей)*.

Шановні вчителі, батьки, гості, друзі! Урочиста лінійка, присвя- чена святу Першого дзвоника, оголошується відкритою!

Право внести Державний прапор надається учням: ...
(Звучить Гімн України — учні під нього вносять прапор.)

Ведуча. Мені над оце більш нічого не треба —
домівка матері, волошки в житах,
вишневий світанок, полив'яне небо
і сиза роса на траві при шляхах.

Коралі калини, і мамині очі,
і доля — з лелечого наче крила...
Я більшого щастя на світі не хочу,
щоб лиш Україна міцніла й цвіла! (В. Вихрущ)

Ведуча. Материнський образ України постає з полинових степів і глибинної чорноземної скиби, як барва зоріє із зажури поліських озер, що чистими очима довірливо дивляться на світ, виростає недосяжно із карпатських верховин. Багатовікова історія нашої країни говорить про те, що на долю українського народу випало немало лиха. Зараз Україна також переживає нелегкі часи. Кожного дня гинуть люди. Я пропоную нам сьогодні вшанувати хвилиною мовчання пам'ять тих, хто віддав своє життя, відстоюючи незалежність нашої держави — героїв «Небесної сотні», людей, які загинули на Майдані, солдатів, які не повернулися з війни.

Ведуча. Школа — мій дім, моя родина,
моя маленька рідна Україна.
Ти іскри радості даруєш нам,
порив моїм незвіданим думкам.

Колиска доброти й любові.
Школа — це пісня в кожному слові,
бо ми — одна родина,
бо ми — маленька рідна Україна!

Наших дорогих першокласників, їхніх батьків, гостей зустрічає дружній педагогічний колектив. Із початком нового навчального року вас вітає директор школи.

(Виступ директора.)

Ведуча. У нашій дружній родині, що школою зветься,
є присутніми гості, бо так здавна ведеться.
Ми їх бачити раді на нашому святі,
бо на теплі слова наші гості багаті.

(Звучить пісня «Нарешті в школі знову свято», слова Каті Заремської.)

Ведуча. Все навкруг сміється, все навкруг співає.
День такий знаменний раз в житті буває!
Першокласники наші! Цей ранок чудовий
пригадаєте знову не раз і не два.
І для вас, першокласники року нового,
прозвучать сьогодні теплі слова.

Ведуча. До слова запрошуються одинадятикласники. Для них цей день також особливий, бо вони вперше переступили поріг нашої школи як випускники.

Випускники. Доброго дня, наші маленькі друзі! Ми прийшли сьогодні до вас, щоб повести у незвичайну Країну Знать. У ній на вас чекає багато несподіванок, нових захоплень, відкриттів...

Світ дивовижний там чекає
всіх тих, хто думає, читає,
і тих, хто любить рахувати,
хто прагне більше пізнавати.

Кмітливих, добрих і відважних,
а ще, звичайно, і уважних.
Окрилить вас і причарує,
вогонь в серця вам подарує.

Ведуча. Дорогі першокласники! Шкільний поріг — це перша сходинка у доросле життя. Школа стане для вас рідним домом, відкриє вам усі таємниці Всесвіту.

Гляньте, які діточки маленькі,
урочисті, чепурненькі,
всі усміхнені, святкові,
всі щасливі, всі чудові.

Любі першокласники! Ваша перша вчителька відкриє перед вами двері школи, тож прийміть від нас щире напутнє слово.

(Виступ першої вчительки.)

Першокласники, хоч і маленькі діти,
зате — бідові он які!
Та ви самі на них погляньте.
Ну ж, покажіться, першачки!

(Виступ першокласників.)

1. Жовте сонце, небо синє...
Ми йдемо до школи нині.
І, хоч знаєм — буде важко,
та сьогодні ще не страшно.
2. Ми все літо готувались,
дуже-дуже всі старались,
щоб сподобатися вам —
нашим першим вчителям.
3. Вчили кицьку ми читати,
ляльку Таню рахувати.
І у крейді вся квартира, —
мама й досі не відмила.
4. Золоті у мене руки.
Мама каже, що то мука.
Я всі штори вже потяла —
собі банти готувала.
5. Каже тато, що я геній.
Тільки в цьому я не певний.
Ранець сам я в школу склав.
Що було — усе зібрав!
6. Чули Таня і Наталя,
дядько Федір, тітка Галя,
ще Миколка і Маруся,
у під'їзді три бабусі,
двірник, лікар і шофер,
що школярка я тепер!
7. Прийшов до школи вперше я.
Зі мною вся моя сім'я!
Ще й усміхатись казав тато,
бо буде він мене знімати!

(Пісня «Ми — першокласники», сл. Г. Кияшко-Сергеевої, муз. М. Ведмедері.)

Ведуча. Скажіть мені, малята, по секрету, що ви поклали сьогодні в портфелік?

8. Я дві ляльки узяла:
Віру і Марійку.
Як без них я йти могла
в школу на лінійку?
9. Ще в портфель я поклав
їжачка малого,
і конструктор «Лего» взяв,
й песика рудого.
10. Ай-яй-яй! Не сором вам
іграшки носити?
В школі треба школярам
всім уроки вчити!
11. В ранець треба лиш книжки
й зошити складати,
а не різні там ляльки
і машинки пхати!
12. У новий портфель поклав я
дев'ять ручок, два пенали,
сім машинок, пиріжок...
Нема місця для книжок.

(Пісня «Перший раз у перший клас», слова і музика Наталії Май.)

Ведуча. Діти, чи радієте ви сьогодні?

13. Як сьогодні не радіти?
Всі раділи, як могли.
Навіть ціни всі на квіти
теж від радості зросли!
14. Раді всі — старі і молодь,
хтось не стримує сльози,
а мені директор школи
посміхнувся три рази!
15. Через нас, панове й пані,
ви зраділи недарма.
Що стосується навчання —
в цьому рівних нам нема!
16. Хай для нас лунає знову
дзвоника закличний звук!
Побажайте нам «смачного».

Всі. «Ми з'їмо граніт наук!»

(Таночок «Дитинство».)

Ведуча. Що ви очікуєте від навчання в школі?

17. Що тут в школі нас чекає?
Як то вчитись? Хто б сказав...
І Сашко цього не знає,
і Сергій також не знав.
18. Я дивуюсь... Що там знати?
Справді, ти такий дивак!
Треба ранець в руки брати.
Там побачим, що і як!
19. Головне — комп'ютер мати,
хоч малесенький планшет.
Можна в ігрі буде грати,
чи зайти у Інтернет...
20. Не журіться, добре буде.
Головне, що ми прийшли.
Вчаться якимось в школі люди.
Подивись, як підросли...

Ведуча. Зараз всі так багато говорять про важку програму. Чи не страшно вам?

21. Ми — діти Тараса, Франкові внучата.
І розум в нас є, і сила завзята.
Коли поруч вчитель, і тато, і мама,
нам не страшна ніяка програма.
22. Ми — школярки малі,
діти рідної землі.
Ми прийшли у перший клас,
бо науки кличуть нас.
23. Ми прийшли не лінуватись,
а всього-всього навчатись.
Ну, а пустощі ніколи
ми не візьмемо до школи.
24. Обіцяєм урочисто:
будемо охайні, чисті,
і розумні, і кмітливі,

дисципліновані, сміливі.
Гарні будем, як ніколи —
не посоромимо ми школи.

(Патріотичний танок «Україна — це ми», слова і музика Тіни Кароль.)

Любі першокласники! Ваша перша вчителька відкриє перед вами двері школи, тож прийміть від неї щире напутнє слово.

(Виступ першої вчительки.)

(Пісня «Любим вчительку свою», слова і музика Сергія Галамаги.)

Ведуча. Отже, сьогодні найщасливішими учнями є наші першачки. На них чекає чудове, захоплююче шкільне життя. Здається, до них цього ранку завітали гості.

(Заходить Шапокляк.)

Шапокляк. Привіт! Я ваша нова вчителька — Швабра Марківна. Вестиму у вас уроки зразкової поведінки. Слухайте мене уважно, і я зроблю з вас найкращих у світі шибеників. Почнемо з правил.

Правило перше. Якщо ви відповідаєте на запитання вчителя, то говорити треба пошепки.

Правило друге. Якщо ви принесли до школи шоколад, то з'їсти його слід неодмінно на уроці. При цьому треба гучно шарудіти обгорткою. І ні з ким не ділитися.

Правило третє. Якщо попереду сидить дівчинка, частіше прив'язувати її за кіски до стільця.

А зараз домашнє завдання. Влаштуйте вдома простенькі шкоди: спіймайте й зачиніть у шафі кішку, а з маминої шуби виріжте клапоть і пошійте Чебурашку.

Ведуча. Діти, не слухайте її! Ніяка вона не вчителька! Це бабуся Шапокляк. Ви ж бачили мультик про крокодила Гену та Чебурашку? Вона хуліганка і робить помилки в диктантах. Наші діти підуть до гарної школи і тебе не слухатимуть.

Шапокляк. А мені байдуже. До того ж, я дуже поспішаю, в мене є справи, важливіші за вашу школу! *(Виходить з майданчика.)*

Ведуча. А зараз, любі друзі,
нам послухати вже час
випускний наш, старший клас...

В школі він для них останній —
рік любові, сподівання,
дружби, іспитів складних.
Тож послухаємо їх...

(Виступ одинадцятикласників.)

1. Вересень панує вже довкола,
наче той художник-чарівник.
Добрий день, моя найкраща школо!
Це для нас — останній в школі рік!
2. Рік останній... Мрії, сподівання,
у майбутнє поступовий крок,
твори, теореми і ... кохання.
Дзвоник вже нас кличе на урок!
3. Рік останній ... Осінь золотава,
у житті юнацькім перший звіт...
Ти — сторінка юності яскрава.
Ти — дитинства незабутній слід.
4. Рік останній... Перше жовте листя,
плани і думки на самоті...
Рік останній... Ти — як аркуш чистий:
що напишеш, те й пожнеш в житті.
5. Рік останній зустрічає радо
друзів, що з тобою вчаться теж.
Рік останній — вчителя порада,
справа та, що потім обереш.
6. Рік останній в подорож нас кличе,
мрією легкою виника,
ніжністю дівочого обличчя,
поглядом рішучим юнака...
7. Він — фантазій крила кольорові,
промінь сонця, далечінь ясна,
перший вірш, освідчення в любові,
бал останній, випускна весна...
8. Рік останній... Ти — надій зірниця,
ти — мета, що бачиш уві сні.
Рік останній... Ти — ще таємниця,
та, що ми розкриємо самі.

Ведуча. Кожне слово батьківське — то є оберег,
що осяює шлях, де багато доріг.
Де ж стежина до щастя, якою піти?
Слово батьківське, ти нам вічно світи!

На добру долю, на гарні оцінки, на вірних друзів, на щастя вас
благословляє ...

(Виступ мами першокласника.)

Синочки і дочки, наші рідні діти!
Ось і знов настав навчання час.
Будете старанно в школі вчитись,
і батьки радітимуть за вас.
Бажаємо в здоров'ї, щасті жити,
на цій землі знайти себе в труді,
до мрії дотягнутись, долетіти.
Беріть знання, допоки молоді.

Ведуча. І ось вона настала та хвилинка,
коли наш перший дзвоник продзвенить.
Нехай дзвенить — веселий, галасливий,
хай срібний голос чують звідусіль.
Хай буде рік шкільний для нас щасливий!
Для цього ми докладемо зусиль.

Право надати перший дзвоник надається учню 11 класу ... та
учениці 1 класу ...

(Лунає перший дзвоник.)

А зараз, за доброю шкільною традицією, найстарші учні заве-
дуть до школи наших першокласників і поведуть колом пошани на
перший у їхньому житті урок. Запрошуємо вас!!!

Бажаємо вдалих перших уроків, успіхів! Вливайтесь у нашу
шкільну сім'ю і гідно несіть звання учня.

*(Лінійка, присвячена Святу першого дзвоника, оголошується за-
критою. Звучить гімн, виносять прапор.)*

Ведуча. Друзі, тож міцніше візьміться за руки — і в добру путь
у Країну Знань!

*(Учні 1 та 11 класу проходять почесне коло і заходять на перший
урок до школи під рушниками, які тримають батьки. Звучить музика.)*